

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

un an . . . 20 cor.

1/2 an . . . 10 "

1/4 an . . . 5 "

o lună . . . 2 "

Artil de Duminecă pe an

4 coroane.

pentru România și străinătate pe an 40 franci.

manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

CONSPIRAȚIA NAȚIONALITĂȚILOR.

In numărul său dela 3 Iulie „Magyar Szó” ear dă alarmă. De astă-dată descopere o primejdie care deși nu vine în Croația, prin „unealta Vienei”, Banul Héderváry, dar nu e mai puțin mare, ici tot în Viena e născocită.

E vorba de o conspirație a naționalităților.

Scrie anume:

„Suntem încunoștințați, că în sinul naționalităților din Ungaria — în-deosebi între Valahi — se prepară o conspirație împotriva statului maghiar.

„Naționalitățile așteaptă, stând la pândă, nouile alegeri ca organizându-se atunci, să atace statul. Acum așa se vede, au primit din Viena informațiuni, că în curând vor fi alegeri; în același timp li-s-au dat și invitațiuni și sprigin din Viena, să stea gata . . .

„Planul Valahilor este ca în fiecare cerc electoral unde sunt fie-cât de puțini Valahi, ei să pună candidați. Chiar dacă ar cădea candidatul lor, ei vor să demonstreze prin numărul mare al candidaților.

„Eiar unde speră să reușească cu siguranță, acolo desfășoară pe față o conspirație. Și deoarece cred că vor fi sprijiniți bine și de sus, speră să trimită în Dietă un număr atât de însemnat de deputați, încât partidul acesta d'acapu să împedice dezvoltarea statului național maghiar, instituind în locul statului millenar național maghiar un stat federal.

„Aceasta o speră cu atât mai mult Valahii, cu cât găsesc aliați și în celelalte naționalități. Deja ei au dese sfătuirii cu Slovaci, Sârbii, Sașii, precum și cu alți pangermani.

„Organul lui Bánffy are însă grija să adauge.

„Ceea-ce am spus mai sus, nu e plan nou. Ci nou o numai că trădătorii de patrie socot acum sosită vremea pentru realizarea planului.

Adevărul e că întreaga noastră „conspirație” a început pe vremea și cu îngăduința baronului Bánffy, căci el, și nu altul, a fost cel care ni-a dat voie să ținem congresul naționalităților chiar în Budapesta.

Ni-a dat voie însă nu pentru-că atunci ar fi fost mai puțin șovinist de cât acum, ci pentru-că am pus la cale o „conspirație” pe care și legea o permite. Plănuim adică un singur lucru: să usăm de dreptul nostru electoral înscris în constituția țării. Nimic alt-ceva! Ear lucrul acesta ori-cât ar fi el de supărat pentru șoviniști, îl vom face, și nu e putere care să ne poată opri să-l săvârșim.

Așa, că dacă ar fi de observat ceva, e numai faptul că nu realizăm ceea-ce indică „M. Szó” în articolul său. Legătura cu naționalitățile e mai mult ideală decât reală. Tot așa de adevărat este însă, că va trebui s-o facem mai strinsă, ca astfel ceata șoviniștilor să ne găsească pe toți la un loc, combatând cu ultima putere curentul nenorocit de intoleranță în sinul celor

cari se socot singurii patrioți ai acestei țări.

Sub Bánffy s'a încheiat alianța între naționalități. Cu cât el combate acum în ziarul său pornirea d'atunci, cu atât mai tare să năsim a ne strânge rëndurile și cu puteri unite să căutăm dacă nu a răsturna dintr'odată, apoi să născăm toate ueltririle cohortei șoviniste care sub devisa „patriotism” duce pe Unguri la absurd, ear patria la ruină.

Crisa de guvern în Austria

s'a rezolvat, ș'anume așa, că M. Sa n'a primit demisia guvernului Dr. Körber, ci toți ministri austriaci au fost invitați să rămână la posturile lor.

Desperați! Am arătat în numărul nostru de ieri cu câtă desperație scrie despre situație „Budapesti Hirlap.”

Eată acum ce scrie „Független Magyarorszag”, organul kossuthiștilor:

„E crisa în țeară și crisa în partid. Crisa bântue chiar guvernul, care nici nu s'a instituit încă în toată regula

„Iervazurile partidelor din Dietă încep să se desfacă. În țeară sunt atâtea opinii, căți oament. Nimeni nu știe ce să facă. . .

Așa începe Dr. Lengyel Zoltán articolul său. Și știți unde ajunge? La necesitatea de a se urma cu obstrucția!

Cap politic, nu glumă.

Crisa politică.

In Dietă situația e tot gravă. Opoziția ugronistă, încurajată prin atitudinea kossuthiștilor cari au primit sfatul lui Barabás de a urma cu obstrucția, a devenit stăpână pe situație ear Kossuth Ferencz zadarnic a încercat să-I desarmeze pe kossuthiști.

De altminteri pe Lună partidul kossuthist este convocat în conferență, pentru a discuta ce e de făcut și ce atitudine trebuie să ia atât în Dietă cât și față de crisa ce s'a produs în sinul său. Până atunci situația se crede că se va fi ușurat în ceea-ce privește crisa internă, pentru-că deputații reșboinici, decisi a urma cu obstrucția, deși formează majoritatea partidului, sunt decisi să iasă dinșit din partid. Până acum se urcă la 46 numărul acestor deputați.

Adăogându-se acestora cei 20 ugroniști și independenți de ori-ce legătură de partid, guvernul va avea în față sa astfel 66 obstrucționiști.

Cel care combate de altfel mai tare pe Kossuth pentru-că vrea să se țină de cuvântul dat banului Héderváry este Bánffy, care în „M. Szó” dela 4 Iulie sub titlul Noua pactare alui Kossuth îl atacă violent, zicând, între altele: „Dar șeful 48-iștilor face lucruri nemaî pomenite: întreaga sa putere, minte și viclenie și-o pune în cumpănă pentru-ca să susțină în poziție pe sluga Camarillei. . .

Zice că Khuen Héderváry s'a înțeles cu Kossuth ca după ce în Dietă își va fi trecut proiectul de buget și alte afaceri urgente (cum e votarea recruților și tariful vamal), în Septembrie să disolve Dietă și să facă tot posibilul de a se alege numai așa kossuthiști cari vor fi slugi plecate Vienei. . .

Tradarea e deci consumată.

Sub titlul Să se împuște, organul lui Bánffy dă lui Kossuth Ferencz și tovarășilor sfatul că dacă sunt tocmai așa de simțitori în chestie de onoare (să-și țină adică vorba dată Banului), mai bine să se împuște.

Frățesc sfat, n'avem ce zice.

De altfel „M. Szó” publică în fruntea numărului său dela 4 c. un articol intitulat Strigăt de alarmă către preoțimea protestantă, care începe:

„Preoți maghiari!

„Patria e în primejdie!

„Numai voi o puteți mântui!

Rămâne numai ca Bánffy să se îmbrace în zale și luând în mână steagul, să pornească în contra — Camarillei. Ar fi amuzant!

În Budapesta însă știu toți ce vreau viteanul baron: să întărite pe kossuthiști a face așa miserii, încât Banul să fie silit a pleca. Bánffy speră atunci să-I resară earăși steaua. . . Ei, ce i-ar mai freca apoi pe kossuthiști pe cari azi îi laudă!

De ce n'am iubilat?

Lugoș, luna lui Iunie a. c.

Frații de un sânge, Români greco-catolici din diecesa Lugoșului, au iubilat anul 50 dela înființarea episcopiei lor. Motive etice și religioase aveau ca să iubeze, noi respectăm prăsnuirea și cinstim convingerile lor religioase.

S'au supărat însă frații „uniți” că n'au iubilat cu ei împreună și Români ortodoxi. Ecoul acestei supărări se face „Gazeta Transilvaniei”, zicând: „O duresoasă impresiune a făcut, că frații greco-orientali peste tot la serbările iubilare ale uniților au observat o atitudine mai mult decât rezervată, căci formal reprezentanții bisericii s'au ascuns, ca să nu ăa parte. Dl protopop Dr. Popoviciu ostentativ s'a depărtat din Lugoș.”

Aceasta e insultă! Este lipsă de deferență față de convingerile noastre religioase și bruscarea sentimentelor de pietate și de respect pentru biserica moșilor și strămoșilor nostri a pretinde ca și noi Români ortodoxi să iubilăm, căci este doar adevăr constat și mărturisit pe față, că biserica greco-catolică (unită) urmarește în primul plan tendența misionară de a desființa biserica Românilor ortodoxi. În scopul acesta s'a înghebat „unirea” și s'au înființat episcopiile unite la Oradea-mare (1775), Lugoș și Gherla (1853).

Oamenii străini de limbă și de espirațiunile poporului românesc, pe cum au fost Cardinalul Collonich, p. i. iesuit Baranyi, și mai pe urmă Cardinalul Scitovsky, ș. a. și-au dat silință în tot chipul să lătească și apoi să întărească s. unire în mijlocul poporului român. (Șematismul iubilare al diecesei de Lugoș).

„Episcopia românească a Orăzilor mari numai pentru lățirea s. uniri este întemeiată” zice Iosif Pop Selăgean, fost episcop unit la Oradea-mare, în „Scurta istorie a credinței Românilor”. Tot astfel și Dr. Aleșandru V. Grama cu privire la episcopia greco-catolică

din Lugoș: „Se spera că dacă în Banat va fi un episcop românesc unit, atunci Români neuniți vor fi mult mai explicați a primi s. unire ca până atunci, și așa s. unire în Banat la tot casul va face progrese frumoase. (Istoria bisericii românești unite cu Roma).

Propaganda pentru lățirea „unirei” se impune ca o datorință de capetenie clerului unit de toate gradele. Chiar cu prilejul iubileului diecesei de Lugoș Mitropolitul Dr. Mihályi zicea la auzul obștesc în predica festivă: „Sfânta ne este chemarea de a vesti Evangelia la toată făptura; nu avem de a ne îndestuli, ca să i învățăm cu deădinsul pe fiii nostri, cari se întâmplă în Dumineci și în serbători în sfintele biserici: ci ca niște păstori buni suntem datorți a alerga să aflăm și oile cele pierdute ale casei lui Israil”, — adeca pe Români ortodoxi, ca să-i aducă în staulul „Sfintei uniri”, căci ei, „schismatici”, sunt „oile cele rătăcite”.

Afle dar frații „uniți” că motive etice și religioase aveam și noi, Români ortodoxi, ca să nu luăm parte la serbarea iubilare a episcopiei lor, căci, în genere, nu putem iubila întemeierea episcopiei „unite” a căror activitate se îndreaptă contra vieții noastre bisericești, rîvnind a-și mări teritoriul și contingentul credincioșilor prin slăbirea și distrugerea bisericii naționale ortodoxe române.

În adevăr Români greco-catolici, care în număr de 318.000 suflete locuiesc în masse compacte în Sătmăre, Selagiu și Maramureș, nu au nici un centru cultural bisericesc pe când 70.000 de Români uniți, resfirați între 440.000 de Români ortodoxi în comitatele Bichiș Ciănad și Bihor, au episcopie în Oradea-mare, ear în Banat cei 33.000 de Români uniți resfirați în marea a lor 550.000 de Români ortodoxi, au episcopie în Lugoș.

Dacă biserica română unită are de îndeplinit o misiune națională culturală în mijlocul poporului român, atunci de ce nu-și are ea stabilite centrele sale de activitate în părțile unde credincioșii se locuiesc în masse compacte, și unde poporul român este mai primejdut în esistența națională, d. e. în Sătmăre și în Marmăția? „Un număr considerabil de Români uniți împreună prin Nagy-Kálló, Kálló-Szemjény, Napkör, Biri și Hajdu-Dorog și-au uitat cu totul limba românească și se folosesc numai de cea maghiară.” Acestea o spunea un unit, încă la 1884, profesorul Dr. Grama în Istoria bisericii române unite. De atunci decadența și desnaționalizarea poporului român merge progresând în părțile Sătmărene și în Marmăția. Aici să caute dar Prea Sfințit Prelați uniți „oile cele pierdute”, nu ale casei lui Israil, ci ale neamului românesc.

E bine să fim sinceri, ca să se știe, că noi, Români greco-orientali, nu ne-am ascuns, ci că n'am putut participa la o serbare iubilare de un caracter provocător și agresiv față cu biserica ortodoxă română.

Ortodoxul Alo-unit.

Scrisoare din Budapesta.

— Dela colaboratorul nostru politic. —

— 1 Iunie.

— *Sedința de Miercuri.* — „Nem igaz!” — Noul ban croat. — Criza în sinul partidului kossuthist. — Versiuni improbabile.

— După ședința furtunoasă de Marți, în care partidul kossuthist îl făcuse noului ministru-președinte o primirea scandalosă, fără seamăn, toată lumea se aștepta ca în ședința de azi scenele furtunoase să se repete cu puteri potențate... Ședința asta li-a adus doritorilor de scandal parlamentar o desamăgire amară; întreaga ședință a decurs în destulă liniște; numai întreprinderile periodice aduceau ceva viață în monotonia discursurilor...

Șefii diferitelor partide politice au urmat cu pronunțările lor la vorbirea de program al noului guvern.

Mai vehement a fost, firește, Barabás. L'a interpellat pe Khuen-Héderváry în chestia pretențiilor naționale formulate de partidul kossuthist. Atacă punctul de vedere al noului guvern, care drept bază a politicii sale a primit transacția dela 1867, aceea transacție „care e cauza, că fără asta încă tot nu e maghiară, că naționalitățile nu se mai ceartă între ele, ci toate convin în ura lor față de maghiari”.

Din una dintre băncile din urmă ale poporalilor se ridică la cuvintele astea un bărbat brunet și strigă:

— Nem igaz! (Nu-i drept).

Apoi se așază din nou. Toți privesc spre banca de unde a venit acest protest. E Dr. Aurel Vlad, noul deputat național dela Dobra.

Barabás urmează și termină. După el vorbește noul ministru croat Tomasich, încercând să-și explice cuvintele spuse în ședința din urmă. Vorbește rău ungurește, rău de tot. Fără accentuare ungurească, fără pronunțare ungurească.

Ultimul orator e Eötvös, „voivodul”. Vorbește ca totdeauna cu spirit. În pauză deputatul român Dr. Vlad pășește la tabla neagră și-și induce numele pe lista vorbitorilor opoziționali. Va vorbi mâine de-î va veni rindul, căci înaintea lui s'au mai insinuat încă 17 inși. Sărman Khuen-Héderváry.

Khuen-Héderváry are deja următor în fotoliul de ban al Croației. M. Sa a numit în locul lui un bărbat în color, care n'a jucat nici un rol politic, pe contele Peiacevici Tivadar. În 4 Iunie va presta noul ban M. Sale jurământul de fidelitate. Va asista și noul ministru-președinte, dacă va putea până atunci esopera ca dieta să-î ia la cunoștință vorbirea program.

Actualul ministru-președinte de loc nu-î de i. vidiat. Cei d'acii nu-î vreau, cei din Croația nu-î vreau, ce-o mai fi și de el! Tocmai azi a sosit aici un număr din toată opozițională „Agramer Tagblatt”, al cărei articol de fond e confiscat în întregime, căci critica aspru trecutul politic al banului. Redacția a publicat acum în locul articolului confiscat — „Tatăl nostru”, tipărind cu litere grase „și ne mântuește de cel rău”.

— Ei, dar nici Kossuth-Ferencz nu se poate mândri cu situația în care a ajuns. Partidul kossuthist a trimis la el o deputație condusă de Barabás, prin care îl roagă să reprimască postul de președinte, căci altminteri întreg partidul se duce pe copeă. Kossuth n'a voit să cedeze. Barabás i-a declarat că el nu vor alege alt președinte, ca ori în ce moment să-î poată recupa postul.

Vorba lui Rákosi Victor: „Avem acum un partid ugonist fără Ugon, și un partid kossuthist fără Kossuth”.

— Ce va fi sfârșitul crizei — căci din nou ne aflăm în brațele ei — nu se știe. Totul e incert. Cîrău zec de zvornuri cără de cari. Toate bine ilustrează nesiguranța generală: M. Sa ar avea de gând să abdică de tron în favorul

moștenitorului, care apoi și-ar da învoirea la disolvarea dietei și în vreme de ex-lex. M. Sa n'ar voi să-și încheie anii domniei blânde cu un act anticonstituțional.

Dar astea's numai svonuri.

Budapesta, 2 Iulie.

Obstrucția va continua! — Ședința de Joi a Dietei. —

Ședința de azi i-a adus guvernului Khuen-Héderváry siguranța deplină, că nu a reușit să impace opoziția, nici să frângă rezistența obstrucționistilor. Așa cum merg lucrurile, una ce poate aștepta fie-care zi: demisionarea guvernului actual. Și apoi? Crisă, crisă fără sfârșit până nu se va găsi un guvern care să împlinească pretențiunile naționale ale opoziției. Disolvarea Dietei e utopie, până domnitorul nostru se numește Francisc Iosif.

Ședința e pusă pe 10 ore, dar la 10¹/₂ sala e încă goală. Numai prin coridoare se plimbă deputați, opoziționali și guvernamentali amestecați, discutând evenimentul zilei: Kossuth-Ferencz pertractează cu miniștri în odaia ministrului-președinte. Ne apropiăm de orele 11. Sala începe a se impopula. În o ușă apare deputatul român naționalist Dr. Aurel Vlad. Discută cu un coleg și gesticulează viu. Il abordează kossuthistul Gabányi. Discuția devine mai vie. D'odată se naște o mișcare neobișnuită. Din gură în gură circulă vestea: Polonyi și Csávozszy vor ataca guvernul cu vehemență ne mai pomenită.

La 11 și 10, președintele Daniel deschide ședința. Se citește rescriptul M. Sale, prin care stabilește cvota pe un nou an (1 Iulie 1903 — 1 Iulie 1904) în proporția veche.

Un vifor de urlete, nu alta, se aude de pe băncile opoziționale. — *Illegalitate!* — strigă Rátkay și — *illegalitate în numele regelui!* — repetă corul. Daniel incurcat greu, declară că Dieta a luat rescriptul la cunoștință. Din nou erumpe viforul: — *Oho! Ce-i asta! Vreat să ne tragă pe sfoară?*

Se scoală Rátkay și ține un vehement discurs, îndrumând mai întâiu pe președinte la ordine, pentru-că a cutezat să declare fără ascultarea Dietei, că rescriptul s'a luat la cunoștință; apoi îl ia la refec pe Khuen-Héderváry, învinuindu-l cu călcarea legii. Opoziția murmură fără contenire. În una dintre băncile din urmă (opoziționale) sede Dr. Vlad și ascultă în tăcere. Khuen-Héderváry, în vremea asta ascultă cu încordare ce-î aștepte ministrul Lukács, apoi se scoală să răspundă, dar nu poate.

— *Te-a instruit deja Lukács?* —

Ți-a spus lecția? — Mai tare! — Sforțază-te o leacă! — îl bruschează din toate părțile.

Incet, cu glas tremurând, începe. Nu se aude ce vorbește. Meru își duce țichierii la ochi, și-î lasă să cază. Te prinde mila de el. Vrea să justifice rescriptul, dar nu reușește. Sgomotul nu mai vrea să încete, clopoțelul sună mereu.

Situația se agravează, când începe a vorbi Ugon. „Vedem că bareții vechi earăși își ridică capetele! Așteptați numai că vom retezi noi aceste capete. Vom repune noi ori-ce guvern, care va cuteza să dea M. Sale sfaturii false, ilegale”. În vremea ce vorbește Ugon, ministrul-președinte îi face semn lui Kossuth, care se apropie de scaunul lui. Ambii confruntă incet. Dintre toți miniștri numai Kolozsváry a avut parte de aplauze. Cu o simplă declarație a câștigat simpatia opoziției. „Aduc la cunoștință, că ministerul comun de război a oprit chiemarea la deprinderi de arme a tuturor celor ocupați cu munca de câmp, și pe cale telegrafică a dat ordin tuturor comandelor militare, ca momentan să le dea drum celor chieamați deja la deprinderi”.

Una a isbit auditorul: dreapta l-a aplaudat pe Kossuth, care a cerut dela ministrul-președinte să abdică de modifierea articolului de lege XXX din 1899, (Convențiunile comerciale cu țările străine). Khuen-Héderváry face o declarație în înțelesul asta, dar scapă vorba — „deocamdată”.

— Aha! vechia comedie! — îi strigă stânga.

Ministrul-președinte se scoală din nou, să rectifice cele spuse. E fatalitatea lui, că de 3 zile n'a făcut alta, decât meru a rectificat azi ce-a spus ieri.

După pauză vine barosul! Polonyi e furios! Ziarele în vremea din urmă l-au atăcat fără milă, pe tema pactării cu noul guvern. Face declarații zdrobitoare. Khuen-Héderváry a vorbit cu opoziția fără să se oblige el, sau fără să ceară dela opoziție să se oblige ea la ceva. Dacă n'a existat încă guvern care să fi meritat ca toți să lupte din răspuneri în contra lui, guvernul Khuen-Héderváry o merită. Analizează toate demersurile lui Héderváry, cari n'au avut alt scop decât să ajungă ministrul-președinte în detrimentul țării.

Corul opozițional meru îl aplaudă. Declarațiile mai puternice află resunet la kossuthiști, poporali și naționaliști. De câte-va ori se naște o formală luptă cu vorbe între opoziție și guvernamentali. Clopoțelul președintelui se dovedește de neputincios. Viforul de aplauze îl ajunge culmea când Polonyi declară, că chiar de-ar rămânea singur, va face totul ce-î va fi cu putință ca să zădărnicească munca unui guvern, în fruntea căruia sta un Khuen-Héderváry.

Lozinka e dată. Obstrucția e declarată. Rescriptul regelui se va tipări, și desbaterea asupra lui se va pune la ordinea zilei. O singură părere stăpânește lumea toată: zilele guvernului Khuen-Héderváry sunt și ele numărate.

Ședința s'a încheiat la 2 ore. *Intre vorbitorii opoziționali e înscris și Dr. Vlad, dar rindul lui abia va veni luni.*

DIN ROMÂNIA.

Bustul lui August Treboniu Laurian se va desvîli, cu o deosebită solemnitate. În ziua de 26 curent orele 10 dimineața, în piața Lucaei din capitală.

O comisiune compusă din d-nii T. Matei, N. Cosăcescu, Th. Speranță și D. Stănescu, delegată de comitetul de inițiativă, va lua toate măsurile pentru organizarea solemnității.

Di. Stefan Ioan, delegat din partea comitetului, va rosti o scurtă cuvântare, la care va răspunde di. C. F. Robescu, primarul Capitalei.

Situațiunea tesaurului public până la 30 Aprilie 1903, este: încasările pe exercițiul 1902-903 se arcuau la 283.443.241 lei și plățile la 205.429.214 lăsând un excedent de peste 28 milioane.

Din Serbia.

În curînd se va elabora un statut de familie care va delimita rudenii în familia Karageorgevici, foarte numeroasă. Acest statut va stabili drepturile, datorile și titlurile rudelor regelui.

Prințul Alexandru, cel mai mic, și prințul moștenitor George se află tot la Petersburg.

Se vorbește de o mărire a listei civile în profitul copiilor regelui și a fratelui său Arseniu.

Un statut de familie pare, în ori-ce caz, necesar; se știe că nepotismul prințului Alexandru, tatăl regelui Petre (mai cu seamă în favoarea familiei Nenadovici). Alexandru se căsătorise cu Persida Nenadovici, a fost una din cauzele principale ale căderii sale.

„Petit Bleu” din Bruxelles spune:

Serisori din Constantinopol arată că tânărul Milan Obrenovici are deja împrejurul său doi consilieri care urmăresc de aproape, și în favoarea sa, evenimentele din Serbia și cari vor formula pretențiile

sale de „frate și urmaș legitim al defunctului rege Alexandru”.

„Primit partizan al tinărului Milan Obrenovici cred că nu le va fi așa de greu de a-l aduce pe tron. Mulți ofițeri, văzînd că asasinii lui Alexandru și ai Dragei nu sunt pedepsiți, ba chiar înșaltați, vor fi gata la timpul oportun a se cotorosi de Petre Karageorgevici prin toate mijloacele, spre a trage din crimă aceleași foloase.”

Se atribuie Regelui Petre intențiunea de a îngropa pe fostul Suveran la mănăstirea Sf. Maria dela Racovița cu onorurile cuvenite Suveranilor.

Această intențiune a fost confirmată de un personaj politic sârb, care a declarat că în adevăr Regele Petru vrea ca să înmormînteze pe Alexandru la Racovița, însă nu singur, după cum se aude, ci cu fosta lui consoartă Draga, la un loc. Poporul poate nu vrea să audă de numele fostei regin, dar Regele vrea să-î facă datoria pe deplin, față de tron, ear nu de persoană.

Ziua când vor fi scoase rămășițele fostilor Suverani din biserica Sf. Marcu și îngropate pentru vecinicie, nu este fixată încă.

Regele Petre se simte îndatorat față de dinastia Obrenovici, de care ce Alexandru Obrenovici, din propria sa cheltuielă, ridicase un monument Prințului Karageorge, pe a cărui piatră își pusese numele.

Acuma după evenimentele dela 29 Mai, nu se știe cine s'a dus la mormîntul lui Karageorge, a ridicat monumentul făcut de Alexandru și a șters numele acestuia de pe el.

Din străinătate.

Omoruri comise de revoluționari. În satul Dirlolce, din Perpele (Monastir) a fost omorît preotul Grigore de către revoluționarii bulgari. Preotul Dumitru, care i a cetit rugăciunea morților, a fost și el omorît.

Cererea de dare în judecată. În ultima ședință a Scurpenei disolvată, 28 de deputați au votat o moțiune prin care cer darea în judecată a tuturor miniștrilor din cabinetul Tătar-Marcovici pentru călcarea constituției.

Deasemenea se cere darea în judecată a tuturor senatorilor și a consilierilor de stat numiți după lovitură de stat dela 24 Martie și a tuturor înalților funcționari, cari au spriginit lovitură de stat.

Această moțiune se va rezolva de viitoarea adunare națională.

Concertul românesc din Brașov.

Sâmbătă 14/29 Iunie la ora 8 seara, s'a dat la Brașov în sala „Radet” un concert, de către „Reuniunea română de gimnastică și de cântări din Brașov”, cu concursul capelii orașenești.

La acest concert au asistat și o sumă de persoane din București iubitoare de muzică.

Atât la concertul instrumental cât și la acel al corului vocal s'a remarcat disciplina desăvîșită ce știe să impue d. Dima.

Toate producțiunile s'a executat cu o precizie admirabilă.

A se menționa mai ales aria din „Odisseus” cântată admirabil de d-na Dima și strofa cântată de di. Dr. Singhe.

După concert ne am intrunit cu toți la o masă comună aranjată dinainte în saloanel cel mare al hotelului Europa.

Acolo a început seria toasturilor. Primul toast l'a ridicat di. Dima bind pentru membri și membrele Reuniunii cari urmîndu l i a înlesnit succesul concertului.

Apoi a tostat preotul Dr. Săftu bind pentru di. Kiriac și ceilalți oaspeți veniți din București și cari toți patru sunt membri ai societății corale „Carmen”.

D. Kiriac mulțamește și spune că va merge pe drumul batut de d. Dima pe care l onoarează știind să-î aprecieze meritele.

D. Pușcariu spune că cântecul fiind armonia în sine dorăște ca să existe armonie între naționalitățile din patri comună. — Acest toast a fost indirect adresat di. inspector regal Putnicky care ca comisar al guvernului fiind în Brașov pentru a prezida examenul de bacalaureat ce s'a dat în aceeași zi, de către absolvenții școlii comerciale, a luat parte atît la concert cât și la banchet.

D. C. Tălășescu, vice-președintele societății „Carmen” din București, spune că cel mai mare merit al di. Dima este a fi cules odorul Românilor — frumoasele cân-

Cronică bibliografică.

Toți autorii cărți doresc ca opurile lor să fie date colaboratorilor noștri speciali spre recenziune, sunt rugați a ni-le trimite în câte două exemplare, de-ore-ce un exemplar are să se păstreze pe sama bibliotecii redacționale.

„**Poporul Român**“ (Budapesta VI, Vörösmarthy u. 60 a. Prețul pe un an 4 cor. Numărul 4 fil.). Cea mai bună foaie românească scrisă pentru popor. Nu numai prețul ei neînsemnat o face accesibilă pentru românul cel mai sărac, ci și limba populară în care e scrisă. N'ar trebui să existe sat locuit de români, unde foaia asta să nu fie răspândită în cel puțin vre-o 40—50 de exemplare. Mai ales preții și învățătorii noștri ar trebui să se adreseze administrației, să li-se trimită numere de probă, ca astfel convingându-se de spiritul sănătos în care e scrisă, s'o poată recomanda tuturor popoarelor lor.

Ar fi de dorit ca foaia asta să câștige mereu la teren, mai ales în vederea lășării primejdioase a socialismului fals printre românii noștri.

„**Casa națională**“, ilustrată românească din Arad. Editura institutului litografic P. Simion, Arad. Prețul unei bucați 10 bani*).

Alex. Lăpădatu: **Documente istorice din Arhivele Brașovului**. Răspuns la o critică a D-lui G. I. Ionescu-Gion. București, 1903, br. 30 pp.

Di Lăpădat, cunoscut cetitorilor noștri, prin cercetările istorice-literare ce a publicat în ziarul nostru, istoric al școlii istorice moderne, s'a găsit îndemnat să pună la loc, l' s'eu pe reprezentantul frașei goale „veselnicul“ istoricistru, Ionescu-Gion, care într-un ziar din București se apucase să „dea gata“ savanta lucrare a d-lui Ioan Bogdan, lucrare apreciată de cercurile științifice-istorice, a l' cărei titlu e în fruntea acestor șire.

Deși în cercurile unde bonton-ul dă criterii judecării științifice d-l Ionescu (cu 2 n) Gion e apreciat, sau mai bine zis e amuzant, — dl Lăpădat, tiner, și destoinic profesor și istoric, l-a strâns cu ușa, pe dl Gion, încât bunul simț ar putea să-l hotărăască pe dl Gion să-și tragă consecvențele — ca să nu mai scrie altceva decât schițe din viața universităților, dar avem cuvinte'a crede că totuși, dl Lăpădat a bătut toaca la urechea surdului.

Dar publicațiunea d-lui Lăpădat totuși își are rostul, căci va informa serios pe cei ce se interesează de publicațiunile

* Se află de vânzare la administrația foli noastre.

istorice și de istoriografii români și va înveța tinerimea, de ce manii să se ferească; și să cunoască ridicolul îmbrăcat în pretențioasă haină a criticului istoric, la la veselnicul din cestiune.

„**Colecțiune de folcloristică română**“ de Emilian Novacovici. (Oravița, 1903. 8, 180 pp.) Prețul 1 cor.

Eată un harnic dascăl! E dascălul român Emilian Novacovici.

El a dat la lumină un buchet de comori suflătoare, scoase din nesecatul isvor de putere, frumuseță și simțire, a suflutului poporului românesc.

Colecția d-lui Novacovici nu e o editare critică, adnotată, ci este un material de folclor, material care poate servi de esecelent capital în mâinile economului științific, pentru a aduce o bună dobândă.

Avem în față un frumos buchet de: Poesii, ziceri, datini, credințe, proverbe, strigături, cântece și descânțec, din Răcășdia și jur, — cari pe lângă valoarea lor de material folcloristic, ne ofer și parfumul bogăției de sentiment, spirit și poezie a poporului nostru.

Bun lucru a făcut dl Novacovici, îi urăm: Mulți imitatori!

„**Școala și Familia**“, foaie pedagogică literară, apare la 1 și 16 a fiecărei luni. Redactor Ioan Dăriu, Brașov. Prețul abonamentului 6 cor. pe an.

Anul IV, Nr. 7 și 8 dela 31 Maiu, are următorul cuprins:

Școala pedagogică Herbartiană de I. Dăriu. — Importanța și direcția practică a geografiei în școala populară: **Romul Frașe**. — Treptele formale și adevăratele lor origini: **George Maican**. — O mamă nepricepută: **Cornelia**. — Leagănul: **N. Beldiceanu**. — Din icoana școlii române la finea veacului XIX: **I. Dăriu**. — Invățătorul la Arabi. — Schiță monografică a școlilor române din Brad: **I. German**. — Saul devine rege (lecțiune practică): **Radu Prișcu**. — Psihologia pedagogică: **N. Oancea sen**. — Gheorghita la Smârdan (schiță pedagogică): **Ioan Crișanu**. — Cronica școlii, etc.

Recomandăm învățătorilor noștri cu toată căldura această bună revistă de specialitate.

In codru...

(După M. Rosenfeld).

In codru, sub stejarul verde,
Stă tristă ceata de țăgani,
Căci îngropat-a o fecioară,
Frumoasă, tineră de ani.

Flăcăul e zdrobit de jale
Și plânge, fără conștient;
El blestemă pe zei, pe oameni, —
Pe groapă cade, istovit.

Apucă cobza, cânt'un cântec, —
Oflări revărsă sunul cald; —
Plesnește-o coardă și de-o dată — —
Se prăbușește — biet nomad! — —

Și fața lui selbătăcită
Oglindă este de durert.
Încun sughiț, înc'o mișcare, —
Ș'a inimii bătăi îi pier.

In codru vijăie stejarii,
Padurea este viforită.
In groapa proaspăt odihnește
De-acum perechea îndrăgită.

Trad.: Bohem.

Felurimi.

Excentricități americane. La San Francisco în America, a avut loc un banchet, care poate servi ca model de excentricitate americană.

Doctorul Clowght a dat o masă, la care toate mâncările au venit direct din insulele Tahiti. Sala era împodobită cu flori din insulele tropicale.

La masă au fost invitate toate tinerile domnișoare din societatea înaltă din San Francisco, îmbrăcate în costume de copii mici, având în fața fafuriei cu mâncare un biberon, care conținea... alt-ceva de cât lapte.

La New-York, bogatul Billings a dat o masă pe cai. Invitații erau într-o sală mare de bal, călări. Pe fiecare șea era legată o măsăuță, ear chelnerii, călări și ei, au putut servi pe invitați fără multă greutate.

D-na Prola a făcut dupe aceasta, ceva mai bun. A invitat a doua zi, în acesată sală, 35 de prietene a căror mirare n'a fost mică când au văzut că sala era transformată într-un șopron, cu pae, cu unelte de arat și că nu lipseau nici găini, nici rațe, nici oi, ba chiar și porci.

În mijlocul sălii era un ou imens, construit de hârtie, în care era așezată masa, ear decorația oului era așa făcută, în cât credea că este ou adevărat, cu albuș și gălbenuș!

Cine știe ce alte surprize mai rezervă fantasia americană.

Statura omenească în Europa. Comisiunea antropometrică de la British Association a publicat tabloul statistic al staturii mediilor la diferitele popoare. După aceste studii englezii au o medie de metri 1'74. Vin apoi danezii, olandezii și ungurii cu 1'67 metri.

Elveții, Rușii și Belgia nu se deosebesc de cei precedenți de cât cu 5 mm.

Francezii au metri 1'66.
Germanii au o statură mijlocie mai joasă, dar e o mare deosebire între un pomeran și un bavarez.

Cei mai mici de statură sunt italienii și spaniolii, cu o statură medie de metri 1'65, dar și în Italia e mare deosebire de statură între populațiile din Italia de sus, în special din Valtellina și Veneția, și între cele din Italia meridională.

LEOPOLD LEDERER.

Str. Deák-Ferencz Nr. 30 (Casa Buncel).

Aduce la cunoștința on. public că în magazinul său se află 1018 1—

TOT FELUL DE MASINI DE CUSUT

dela 32 fl.

în rate săptămânale și lunare.

Tot în atelierul sus numit se primesc reparatuli de mașini de cusut și se găsesc tot felul de aparate.

Săvârșesc tot felul de lucrări ce intră în specialitatea măsurului de edificii și de mobile, și tot felul de reparatuli în modul cel mai solid și pe lângă prețuri peste măsură moderate. 1019 1—10

Cu deosebire stimă

Iosif Weszeli,

măsar.

Arad, strada Szent-Pal Nr. 1.

KALMÁR JÓZSEF

mechanic.

Recomandă

Bicicletele

sale de cea mai bună calitate.

Are în deposit gumă interioară și esterioră de prima calitate, și tot felul de părți constitutive d'ale bicicletelor.

Eftine și pe lângă garanție eficientă 975 23—

Reparatuli de biciclete, instalări de

sonării electrice și telefonuri.

Toate pe lângă garanție.

Strada Salacz nr. 2. Telefon nr. 242.

Cel mai eftin isvor de cumpărare din Arad.

Juvaericele,

bucăți de aur și argint (frânțe)

bilete de amanet

cumpără pe bani gata cu prețurile cele mai scumpe, sau le schimbă cu alte obiecte 1005 7—

Deutsch Izidor,

clasornicar și juvaeriu

Arad, Strada Templom.

— Telefon n rol 438. —

NANTAS.

Nuvelă de EMILE ZOLA.

(Urmare).

Cum stăteau acum față în față, amândoi adânciți în tăcere, Nantas simția prea bine că el e mai puternic, și ca toți puternicii, voi să se arete bun; i-se adresă dară din nou, vorbind prietenește, blând...

— Vezi, stimată domnișoară, noi nu ne cunoaștem încă, facem dară rău, că din clipa întâi reciproc ne considerăm de dușmani... Poate vom învăța cu vremea să ne înțelegem mai bine... O știu bine că mă desprețuiești... Ei, nu cunoști încă istoria vieții mele!

Și-apoi începu să povestească. Vorbia cum o febrilă iritație, tot mai cald, cu mai multă patimă. Li povesti despre anii tineretii sale; despre ambiția ce-l mistuise de la de copil... Li povesti venirea sa la Paris, de nădejile lui frumoase și de desiluziile lui amare. Al Ce numărau în ochii lui prejudițiile sociale, principiile morale, judecata mulțimii, acum când ajunseser în stare să calce lumea întreagă în picioare. Puterea toate le scuză, toate le sfîșiește! În culori vii îi descrie aspirațiile și idealurile sale, ținta de a cărei atingere acum era sigur. Acum nu mai avea teamă de pieced; acum nime și nimic nu va mai putea să se opună puterii lui, și tocmai în conștiința acestei puteri resida porocul lui.

— Să nu crezi, — sfârși apoi, — că poftă meschină de bani m'a făcut să primesc acest tîrg. Nu mă vînd pentru toată averea d-tale. Dacă totuși primesc banii d-tale, e pentru-că au să-mi servească drept mijloc spre atingerea țintei mele... O, dacă ai ști ce ferbe și clocotește în pieptul meu, dacă ai cunoaște visurile nopților mele fără odihnă, visuri pe cari realitatea amară a ziliit le nimicia tot mereu de nou, fără ca să mă pot desface din brațele lor... dacă le-ai ști toate, poate te-ai simți mândră să te poți răzima de brațul meu, al fi voioasă că-mi poți întinde mijloacele spre realizarea visurilor mele.

Tăcu obosit, resuflând adînc. Ea îl ascultase în picioare, fără să fi făcut cel mai mic semn de aprobare. Și earăși îi reveni întrebarea, ce-l frământase trei zile d'arîndul, ce motive o făcuse pe fata asta mândră, să se învoiască la prima vorbă, prin care domnișoara Chuii îl recomandase pe el? Să-l fi zărit pe el în fereastră, cum se plimba prin grădinile ei? Și acum îi veni d'odată idea, că poate ea ar fi simțit pentru el o înclinare romantică, dacă cu indignare ar fi refuzat ofertul femeii de serviciu.

Urmă o surtă tăcere. Rece și nemiscată, Flavia privea în văzduh, apoi, ca și când nici nu i-ar fi vorbit despre suferințele lui, îi repetă sec:

— Ne-am înțeles dară; bărbat numai după nume. Fie-care ne vom vedea de ale noastre folosindu-ne de libertatea noastră după plac.

Nantas încă se liniștise pe deplin și-î răspunde în ton sec comercial:

— Înțeles. Subscriem toate.

Făcu un compliment și eși. Era peste măsură de nemulțumit cu sine însuși. Cum se și putuse lăsa răpit, să încerce reabilitarea în ochii ei? Ea era prea frumoasă și poate era numai în planurile sale mari bine așa, căci altminteri Par fi conturbat numai în planurile sale mari, cari acum luau în mintea lui dimensiuni uriașe.

III.

Trecuseră zece ani.

Nantas ședea acum în biroul, în care odinioară îl primise atât de rău baronul Danvillers. Biroul era acum al său, căci baronul de mult se împăcase cu fata și cu ginerele său, cedându-le palatul întreg și rezervându-și un mic pavilion de cea-laltă parte a grădinii.

Nantas, în acești zece ani ajunsese la cea mai înaltă poziție financiară și industrială; nu exista întreprindere mare, atât pe terenul câștigat ferate, cât și cel al speculațiilor financiare atât de uzitate sub durata imperiului al doilea, — la cari să nu fi fost părtaș. Își câștigase o avere enormă, dar ambiția îi era încă nepotolită și-l mâna în brațele politice. Fiind mare proprietar, îi fusese lucru ușor să ajungă deputat în camera și nu trecu multă vreme și lumea toată bănuia deja în el un viitor ministru de finanțe. Talentul seu oratoric ținea măsura agerimii sale mentale. Cuminenția îi dicta să se gerezze partizan al

imperiului, și prin teoriile sale financiare d'o rară originalitate, izbuti să atragă atenția împăratului.

Nantas era îngrămădit cu tot felul de lucrări, dar povara asta nu-l apăsa. Din contra, se simția par'că în adevăratul său element.

Parterul întreg al palatului se prefăcuse în sale mari comerciale. O activitate febrilă se desfășura în localitățile aceste. O armată întreagă de oficanți și servitori munciau aici de dimineața până sara: mereu vineau și mergeau mușterii. În sala de așteptare se îmbulziau o mulțime de comercianți, politicieni, dignitari și de multe ori trebuiau să aștepte ore întregi, până le vinea rîndul, să vorbească cu acest mare bărbat.

Și Nantas lucra fără odihnă; stătea în legătură cu provincia, străinătatea și în brațele sale întinse era în stare să cuprindă o lume! Visul său de odinioară despre putere și mărire se realizase; spiritul său se adevărase de motorul puternic, care guvernează țări și împărății.

Nantas azi părea îngrijat. Nu se putea adînci în munca sa ca de altădată. În urmă puse pana din mână și sună.

— Nu știi: s'a reintors soția mea? — întrebă de servitorul care intra.

Acesta nu știu să-î răspundă. Îi dădu dară ordin să se informeze la camieră. În loc de a pleca însă, servitorul rămase la culuș și zise umilit:

(Va urma).

In atenția publicului ziditor!

Am onoarea a aduce la cunoștința m. on. public, că la strada Kapa, n-rul 12 (casa proprie) am deschis

O cancelarie de zidire.

Întreprind zidiri de case nouă, restaurarea și schimbarea de case vechi, cu un cuvânt ori-ce soi de lucrare ce se ține de ramul asta, pe lângă prețuri efiene și garanție absolută. 954 18-30

Cu stimă:

Tenczinger Károly,
măiestru de zidar diplomat.

Am onoarea a aduce la cunoștința m. on. public, că 1009 4-50

am deschis**Un atelier de tapiserie și înfrumusețare.**

Ani îndelungați am lucrat în atelier de rangul întâi din Budapesta, Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa încât sunt în poziția plăcută de a putea corespunde tuturor esigențelor moderne.

Primesc tot felul de lucrări de brânză asta dela cele mai simple până la cele mai elegante, pe lângă prețuri moderate.

Primesc efiin mobilarea de locuințe în loc și provincă. La mutări primesc transportul mobilelor, precum și repararea și renovarea de mobile și mese de biliard, pe lângă prețuri efiene.

Cu stimă

Reiner I. Gyula,
tapiser și împodobitor.
Tököl-tér 6. (Casa Prollich).

In atenția publicului!

Am onoarea a aduce la cunoștința M. On. public, care dorește a zidi, că biroul meu de zidire din strada Knézieh Károly Nr. 3, din 1 Maiu st. n., l'am mutat în str. Kapa Nr. 37.

Când mulțumesc M. On. public pentru părăsirea de care m'a vrednicit în decurs de 7 ani, îl rog să binevoască a mă onora și mai de parte cu ea.

Cu deosebită stimă: 969 19-20

Szidor János,

măiestru-zidar diplomat, membru al asociațiunii arădane a măiestrilor diplomați și îndreptățiți.

WOLF JÁNOS,

— clobotar de ghetă de bărbați și dame. —

Arad, colțul pieții Libertății și str. Simonyi.

Am onoarea a atrage atenția m. on. public, că în atelierul meu de clobotărie pregătesc ghetăle cele mai frumoase, elegante și solide, precum și ghetă ortopedice, pe lângă deplină garanție. 994 10-50

In atenția on. proprietari de case.

Am onoarea a atrage atenția m. on. public asupra

Stabilimentului meu de țigle.

Primesc tot felul de lucrări nouă și reparări ce se țin de acest ram, atât în loc cât și în provincă, pe lângă prețuri favorabile și garanție deplină. Rugându-mă de părăsirea mult onor. public,

Semnez cu deos. stimă

KLAICS DUSÁN,
măiestru-țiglar.

995 9-25

Arad, Angyal utca Nr. 26

SEIDEL OTTO,

fabricant de căciuli,

ARAD, Andrassy-tér Nr. 9
(vis-à-vis cu biserică).

Execut ori-ce fel de chipiu militar, postav finanțial pentru pompieri, pentru preoți și civili, calitate bună, preț moderat. 935 23-80

Haine pentru domni

cu preț excepțional de ieftin după cea mai modernă croitură

Arad, strada Szent-Pál Nr. 3.
(Vis-à-vis de cafeneaua Erdélyi).

Din stoffe indigenă și englezească. Executarea cu gust. Deasemenea fac ori-ce reparaturi cu preț avantajos. Rog spriginul onoratului public.

Cu distincă stimă:

937 21-50

Wolster Izsó,
croitor bărbătesc.

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odăi, imitator 967 14-25 de lemn și marmură.

Arad, piața Libert. (vis-a-vis de statuie)

Primesc toate lucrările ce se țin de brânza asta, chiar și cele mai grele.

Pictări de odaie,

precum și coloriri și imitari de lemn indigen sau exotic (floderare) în execuție de gust, pe lângă prețuri moderate.

Primesc tot-odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanție. Comandele din provincie prompt și grabnic. — La comande pe sama bisericii rabat.

VÉGH ISTVÁN,

tinichigiu de clădiri și lux,

ARAD, Boros Béni-tér Nr. 10.
936 20-25 (Colțul străzii Nádor).

Primesc ori-ce lucru de ornament, acoperirea cu tinichea a clădirilor, turnurilor de biserică; mai de parte lucrări pentru introducerea apei, arangiarea odăilor de baie, a conducerii apei în bucătărie și la closet, repară țevile plesnite atât în loc, cât și în provincie, prețurile celea mai moderate, execuție promptă.

DICK FERENCZ ALAJOS,

măiestru de lustruire și colorare.

Arad, strada Boczkó 9.

Primesc toate lucrările ce se țin de brânza asta, precum: 1008 3-50

Aurirea și obducerea

cu marmură,

de odăi de bate, putine, mobile de fer și lemn, carafe de apă, tave, corfe de lemn, bronsarea de lămpi, pictări de maiolica pe lemn și aramă, floderări în toate culorile în ez cutie secesionistă, efiin și prompt.

Dacă aveți 1006 5-50

tapete (covoare) de reparat

fie acele covoare de Smyrna sau Persia nu le trimiteți în alt loc. In Arad nu se știe încă, că mai frumos și mai efiin le repară subscriseul, care din nenumărate părți a primit scrisori de mulțumită.

Schwartz József,

atelier de reparat și curățit covoare.

Józseföherczeg-ut 8.

Primesc covoare pe păstrare p ate vară.

SONNENVIRTH JÓZSEF

pictor de artă și firmă.

ARAD, strada Deák Ferencz 39.
Am fost aplicat 8 ani la domnul Ioan Czeiler, ca conducător artistic; execut:

Inscripții și decorații

pe sticlă, lemn și fier

frumos și durabil.

Execut deasemenea pictarea de icoane sfinte pe lângă prețuri moderate. 985 10-10
Pentru biserici favoruri deosebite.

Prapori și steaguri bisericesti

precum și

lucrări de zugrav execută

Ludovic Neisz

Arad, strada Chorin 2 și str. Hunyady 6.

HEGEDÜS GYULA

mare prăvălie de perii, pământufuri și specialități de toaletă

— ARAD, Andrassy-tér 15. (Palatul Hermann). —

Recomandă magazinul său bogat asortat de

Perii, pământufuri și specialități de toaletă.

Am în deposit tot felul de perii de haine, păr și dinți, perii pentru economia de casă, industrie și lux; vâruitoare și alte obiecte în legătură cu aceste, precum și articlii de curățit: piele de cerb, bureți, obiecte de toaletă indigene și străine, parfumuri, sapunuri, pravuri, paste, ape de dinți, pudre, pieptene etc.

Experiențele mele bogate câștigate pe acest teren îmi fac cu putință să pot în destuli chiar și cele mai pretențioase dorințe ale cumpărătorilor mei, căci rivna mea este: încrederea mușterilor mei. 980 8-25

Planuri și preliminarare de spese servesc gratuit

Avisez cu tot respectul publicul din loc și jur, că

Atelierul meu de măsur

pentru edificii, mobile și portal

l-am mutat din str. Boros-Béni Nr. 23, unde a fost până aci, în strada Deák Ferencz Nr. 32 (casa Sarlot) și mărindu-l, l-am arangeat conform exigențelor moderne.

Primesc ori-ce lucrare de măsur: mobile, portal, lucrări de măsur la edificii, etc. precum și arangeamente de biserici, școale, prăvălii, cancelarii, mobile artistice, precum și lucrări de edificii atât în loc cât și în provincă, primesc cu prețurile cele mai moderate.

Cer sprijinul onoratului public la întreprinderea marită.

Cu deosebită stimă:

KREMER JÁNOS,
măsar.

1003 4-14

Planuri și preliminarare de spese servesc gratuit**Imprumuturi de bani pe amortisare**

mijloce pe lângă condițiile cele mai avantajoase, pe moșit și case în oraș cu 4%, 4.5 și 5% și amortisare de

20, 25, 30, 50 de ani,

adeacă în camătă e socotită atât camătă cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestulirea M. On. public, care vrea să facă imprumuturi hipotecare.

Imprumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile hipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prealabile nu sunt, tacsele mi le socotesc ulterior.

Pentru deslușiri mai detaiate a se adresa la

HERZOG SÁNDOR

Arad, strada Weitzer-János Nr. 15, ușa 7.

A. VERBOS și FIILUL

Fabricant de mobile

= Arad, Calea Andrassy Nr. 6. =

Filială în Mediaș.

Atrage atenția onor. public și-l roagă să viziteze

== Marele seu magazin de mobile ==

dela fabrica augmentată.

Are în magazin mobilele celea mai moderne lucrate în stiluri deosebite; asortiment bogat. 939 14-20

cece populare — pe cari fixându-le pe hirtie le-a scris fără a fi ciuntite și denaturate cu timpul, prin faptul contactului imediat și întrerupt cu alte naționalități. Dar cum dl. Dima singur nu putea face nimic, bea în sănătatea celui mai aprig sprijinitor al său preotul Dr. Saftu.

Preotul Dr. Saftu bea la sănătatea doamnelor și domnișoarelor membre a Reuniunii și în special a d-nei Dima.

A mai tostat dl. Oniș directorul liceului pentru dl. Dima. Dl. profesor Năstase pentru moșafinul din București.

S'a mai ținut toasturi pentru dl. Oniș directorul liceului, pentru Doamna Oniș ferventă sprijinitoare și membră Reuniunii și alții.

Din București au fost d-nii Kiriac, Tălășescu, P. Liciu și Sachelariu.

În decursul banchetului s'a cântat de toți cei de față, stând la picioare, „Deșteaptă-te Române”, iar de către membrii și membrele Reuniunii foarte multe din frumoasele cântece patriotice și populare.

„Jurnalul”.

Drama din Bologna.

E cunoscută asasinarea care în anul trecut a făcut mare senzație în toată Italia, cu atât mai mult, că făptuitorii sunt în relații de rudenie cu cele dintâi familii italiene. În anul trecut 9 Septembrie contele Bonmartini s'a găsit mort. Între mai mulți suspecți a fost deținut și cumnatul contelui. În fine în zilele trecute s'a deținut și făptuitorul esențial al crimei, Drul Secchi profesor la universitatea de medicină.

Din Bologna se scriu următoarele detalii:

Secchi era elevul preferat al bătărilor profesor Murri. Murri e dintre medicii cei mai celebri ai Italiei și ca specialist în boale interne e primul. Prin protecția lui i-a fost cu puțință lui Secchi, să-și continue studiile în străinătate. După terminarea studiilor s'a specializat în boale de gât și în curând a devenit renumit. Mai târziu și-a deschis un sanatoriu.

Era bătător la ochi, că Secchi, pe care soartea îl favorizează într'atâta, nu se putea să-și dea seama, că Secchi la începutul carierei lui adora pe fiica lui Murri, pe Teodolinda, care pe vremea aceea era încă copil. Amorul era reciproc. Dar de căsătorie nu putea fi vorba de oare-ce diferență de etate era prea mare, și de alt-cum Murri își destinase fiica pentru contele Bonmartini, și așa între îndrăgostiți s'au ținut relații secrete. Cu toate acestea Teodolinda s'a lăsat să se căsătorească cu contele bogat; dar căsătoria lor a fost nefericită.

Pe contele Bonmartini l'a găsit scaldat în sânge în 9 Sept. 1902 Rosina Bonetti prietina intimă a contesei, care în timpul crimei se afla cu copiii în Veneția. Nimic nu presupunea pe asasin, până când n'a căzut ca o bombă denunțarea lui Murri, contra fiului său Tullio. Cu câte-va zile în urmă însuși Tullio s'a înșinuat în Ala, la autoritățile austriace. L'au deținut și l'au estradat Italiei.

În urma mai multor prepusuri, au deținut-o apoi și pe contesa, pe Bonetti și pe medicul Naddi, prietinu lui Tullio Murri. În săptămâna trecută Dr. Nadi a făcut o încercare de sinucidere, în temniță.

Pe patul de suferință a făcut mai multe declarații. A spus că profesorul Secchi prin Tullio Murri a voit să-l angajeze pe el să săvârșească crima, fiindcă voia să-și scape amanta de bărbat. Recompensa crimei a fost 3000 lire, pe cari Tullio le-a și căpătat. Nadi însă în momentul din urmă s'a înfiorat de acest plan și așa crima a săvârșit-o însuși Tullio, și lui Nadi i-a dat 1000 lire ca să tace. S'au descoperit și alte împrejurări suspecte, în urma cărora l'au deținut și pe Dr. Secchi.

Împreună cu profesorul Carlo Secchi sunt cinci înși pe banca acușătorilor. Deținuții sunt:

Văduva contelui născută Teodolinda Murri, fiica profesorului celebru Murri.

Fratele acestuia Tullio Murri avocat. Roza Bonetti, o damă frumoasă din Bologna, amanta lui Tullio Murri.

Medicul Pio Nadi, care în zilele trecute a făcut o încercare de sinucidere în temniță.

Carlo Secchi, profesorul celebru universitar.

NOUTĂȚI.

ARAD, 4 Iulie n. 1908.

Măglașul Brașovului, fratele de cruce al lui popa Voina și protegiatul metropolitului Meșianu, *Arseniu Vlaicu* are să se prezenteze Joi în 2 Iulie, st. n. înaintea judecătorei din Brașov, ca să-și dea seamă de calomnia, ce a adus-o asupra măestrului nostru de muzică *G. Dima*. Se vede însă, că întocmai ca celalalt favorit al P. S. Sale metropolitului, *Măglaș* din Timișoara, când e vorba să fie tras la răspundere pentru faptele sale nu se pretează înaintea judecătorei. Se știe anume, că dl. Vlaicu a calomniat în public pe iubitul nostru *G. Dima*, că a plagiat „*Cantata*”, compusă de dînsul cu ocaziunea jubileului gimnasiului nostru din Brașov. Pentru aceasta dl. Dima i-a intentat proces de calomnie, care are să se pertracteze Joi în 2 Iulie, dar dl. Vlaicu nu s'a prezentat. Să nu creadă însă că va scăpa. De astă-dată și-a aflat omul. Dl. Dima-i va da de hac.

Promoțiuni. La universitatea din Budapesta, în ziua de 30 Iunie au avut loc 50 promovări. Între cei promovați este și Dr. Aurel Popescu, din Musca, fiu de preot român, promovat în științele politice. D-sa avea deja promoțiunea în științele juridice. Felicitările noastre.

Trecere la bapțiști. Ni se scrie: „În 30 Iunie n. seara au sosit în comuna noastră Roșia 7 bărbați așa numiți „pocășiți” de pe la Bontest, (botezătorul aud că e dela Siria). Peste noapte au petrecut la casa aderenților lor Todor Martin, ear' în 1 Iulie la 10 ore a. m. au „botezat” 7 bărbați, 3 femei și 3 fete, anume pe: Călean Florea cu muierea și fața, pe Popa Florea cu fiiciorul și fața, Tuda Sofron cu muiera, Martin Todor cu muiera, feciorul și fața lui Giurgiu Nicolae și Olar Florea”.

Dar preotul locului ce face?

Post de notar. Ni-se scrie: „Înplinesc o datorință când Vă comunic, că postul de notar cercual din Voivodinț (Voivodineț) în comitatul Timiș, cercul Vârșet, devenind vacant, alegerea e fixată pe 20 Iulie a. c.”

La dorința mai multor reprezentanți comunal, cari vor să-și aleagă de notar pe un român, Vă rog să publicați în prețitul d-voastră ziar concursul avîsînd tineretului cu pregătire de notari, ca să competeze pe acest post, deoarece-ce alegerea unui român nu e eschisă ci foarte posibilă!

La gimnasiul de stat din Sibiu au fost anul trecut 526 elevi, între cari 270 Români 209 Maghiari, 45 Germani, 1 Slovac.

Serbările împreunate cu sfințirea bisericii gr.-cat. române din Deș se vor face în 12 Iulie st. n. 1903. — Program:

Sâmbătă la 11 Iulie: 1. Primirea Esc. Sale dlui episcop diocesan Dr. Ioan Szabó d. am. la 3 1/2 ore din partea credincioșilor înaintea bisericii consacrande. 2. La 4 ore Vecernie cu lithie.

Duminică la 12 Iulie: 1. Dimineața la 7 ore utrenie. 2. La 8 ore consacrarea bisericii și misă solemnă săvîrșită prin Esc. Sa dl. episcop, cu asistenție concelebrătoare. 3. Banchet în Sala hotelului „Hungaria” la 1 oră p. m. — Prețul 6 cor. de cuvertă. Bilete se pot procura la dl. Alexandru Avram preot cooperador în loc și la hotelier. — On. participanți sunt rugați a se înșinua pentru banchet până la 9 Iulie a. c. 4. Petrecere populară în grădina hotelului „Anglesul”. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: 1 coroană de persoană, ear' în familie 2 coroane. Comitetul bisericesc.

Petrecere. Tinerimea studiosă română din Halmagiu și jur va arangia în 12 Iulie. 1908 petrecere cu dans în Pavilionul de vară „Moldovan”, cu scopul

de a completa suma destinată pentru procurarea unui „baldachin” pe seama bisericii gr.-or. rom. din loc.

Noua reședință a Louisei. Prințesa Louisea scrie din castelul Rano următoarea epistolă unei prietene:

„Sunt fericită și din tot sufletul mulțumesc lui Dumnezeu pentru îndurarea de care m'a împărțat, făcându-mi posibilă împăcarea cu părinții mei. Sper și cred, că în urma suferințelor grave, mă voi vindeca atât trupește cât și sufletește. Trăiesc numai pentru copilul meu și sunt fericită când pot avea șairi prin prietini, despre copilul meu din Drezda. În timpul din urmă am primit din întreaga Saxonie manifestări de simpatie, încât nu voi uita în vece frumoasa mea patrie din trecut și poporul iubit Saxon. Dar și fața de bărbatul meu, moștenitorul de tron al Saxoniei, sunt cu recunoștință, fiindcă mi-a împlinit dorințele în mod atât de politicos, nobil și cavaleresc. Fetița mi-o pot ține la mine până va implini cinci ani și nici aranjarea stărilor mele materiale nu mă împiedică pe deocult. Sunt fericită și văd că evenimentele trecute încep a se uita”.

Revoluțiuni militare. — Revoluțiunea militară a Serbiei nu stă izolată în istorie. Mai ales în eval vechi revoluțiile erau la ordinele zilei în Roma și Persia. Împărații romani din revoluția gardelor pretoriale ajungeau pe tron și-și perdeau tronul. Pretorianii i-au asasinat pe împărații. Caligula, Commodus și Pertinax. La anul 181 după Chr. au vinut tronul împărațului senatorului „Didus Iulianus” pentru suma de 25.000 sesterții. Ajungînd până la 284 nu mai puțin de 15 împărați au fost omorîți de pretoriani. — Și în Orient s'au întîmplat astfel de revoluții. Nu s'au împlinit încă 26 de ani, de când a fost asasinat cel din urmă sultan. În Rusia de două ori au fost înlocuiți țarii în urma revoluțiilor militare. Tare Petru și Paul au fost asasinați de ofițeri, ca să se ridice pe tron Caterina și Alexandru I.

— În Suedia Gustav III a fost omorît de nobilime și militari, ear cel din urmă viștar al casei Vasa la 1808 tot în urma unei revoluții militare și-a pierdut tronul.

— În America sudică revoluțiile militare sunt lucruri de toate zilele. Azi e un general președinte, mâine moare de moarte sinică, ca să facă loc altuia.

Marile revoluții. Marele istoric francez Louis Madelin vorbește într'un articol foarte interesant, publicat în Revue des Etudes, despre oamenii mari ai revoluției franceze din 1789. Despre aceia a căror carieră le-a făcut-o revoluția, ridicîndu-i pe forul istoriei de unde apoi unii au ajuns pe eșafod. Povestește ce au fost acești bărbați înainte de a-și scoate valorile furtive în relief, unde erau ei, pe când lumea n'avea cunoștință de existența lor. Ney, care a devenit mareșalul Franței, scria cu sîrguința într-o cancelarie advocațională, și cel mai frumos vis al lui era, ca șeful să-și ridice leașa cu trei zeci de franci. Touché, ministrul jandarmieriei lui Napoleon, principele de Otranto ca preot sfințit da instrucții într-o școală confesională, și micilor săi elevi le băga în cap cu leniațul regulile gramaticii latine. Abatele Sieyes ținea predici credincioșilor săi, Ioachim Murat servia pe oaspeții din cărciuma tatălui său, și nici odată n'a visat că va deveni regele Siciliei. Nici Bernadotte nu s'a gândit că viitorul va rezerva pentru dînsul tronul Svediei și Norvegiei. Era un republican turbat, își și metovase pe braț devisa: „moarte regilor”. Mai târziu nu-și arăta brațul nimîru. Ce-ar fi devenit din acești oameni, — scrie Madelin, — dacă nu i-ar fi răpit cu sine revoluția? Din Touché probabil profesor, din Murat cărciumar, din Bernadotte căpitan, din Ney — nimic. Toți au primit mai mult dela timp, decât i-au dat ei: numai unul a fost între partizanii revoluției care și fără ajutorul împrejurărilor ar fi devenit om mare și acesta a fost Charles Maurice de Talleyrand.

Studentii inecați. Se telegrafiază din Zagrab, că Vincențiu Bulici și Petru Novacovici studenți ai gimnasiului din Zagrab se scaldau în liber și ambil s'au inecat. Cadavrele nu s'au găsit încă.

Un mijloc de a întări inima. Soldații din Belgia, în urma unei noi ordinațiuni, de aci înainte vor căpăta 45 grame de zahăr în zilele când vor trebui să facă vîrmară eobositor. După știința medicală, zahărul întărește organismul și-l face mai rezistent. Mai demult ca întîrșor era recunoscut numai alcoolul. „Soir” din Bruxelles povestește următoarea întîmplare.

În anul 1814, cu un an înainte de lupta dela Waterloo, capitala Belgiei a fost copleșită de soldați prusieni cari părăsindu-și soții de luptă, se grăbeau spre Paris. Când au sosit în Bruxelles, generalul Borsstela a dat următoarea ordinațiune: Fiecare cetățean sunt dator să se îngrijească de întreținerea trupelor găzduite în oraș, aduc la cunoștință, că nutrețul destinat pentru fiecare soldat prusian e următorul: Dimineața o farfurie de supă sau un pahar de țuică. La prînz supă, legume cu carne și un pahar de țuică, cina să fie în tocmă cu prînzul. Dimineața la prînz și seara soldatul capătă câte un fant de pâine cu unt. În loc de supă și în loc de legume se poate da țuică. Afară de asta fiecare soldat capătă un ulei de bere, sau în locul acestuia două pahare de țuică.

Nenorocire într-o mină. Se scrie din Newyore, că mina de cărbuni, care e în posesiunea companiei Union-Pacifico, în urma unei explozii ar fi în flacări. Toate intrările sunt închise, căci fumul împiedică intrarea în mină în care sunt 200 lucrători, toți emigranți din Ungaria.

Au scos afară 25 de lucrători dintre cari cel mai mulți erau morți. Se crede că toți lucrătorii din mină sunt morți — O telegramă nouă din Newyore vestește că explozia a fost provocată de gazuri.

Pămîntul, care s'a scufundat a îngropat 298 de lucrători; au scos 48 dintre cari 2 au fost morți. Pentru scăparea celorlalți e puțină speranță.

Invasiunea chinezilor în Rusia. Se scrie din San-Pietro, că în săptămîna trecută au sosit din Manduriia în Moscova și în San-Pietro cete întregi de chinezi. De când statul rusesc a pus în circulație linia ferată dintre Siberia-Manduriia, vin în număr tot mai mare țărani chinezi, negustori ambulanti și lucrători. Emigranții chinezi sunt foarte isteți, învață curînd limba rusă și fac negoț bun cu mărfurile lor, cari costau mai ales din mătase brută numită „ce-sun ci” și ci-ciun-cia, din care rușii își fac costume de vară și rufărie.

Emigranții chinezi n'au dovedit și ca muncitorii buni și eficienti, așa că în curînd vor face concurență muncitorilor ruși, dacă guvernul nu va împiedeca invasiunea celor dintâi. Numai o singură plîngere au chinezii cari de altcum se simt bine în Rusia, unde câștigă parele frumoase și aceasta e: lipsa „opiului”. Din farmaciile din San Pietro zilnic trebuie scoși cu forța chinezi cari vin să ceară „opiu”, ori cât de scump ar fi. Poate dorul de opiu va pune pedecă invasiunii chinezilor în Rusia.

Avîs! „Un tînr român, absolut de clasele comerciale, care posedă limba română și maghiară, își caută aplicare la vre-o bancă română ca practicant. Doritorii au a se adresa redacției acestei foi”.

Bibliografie.

A apărut:

„Dr. Daniel P. Barciann”. Vieța și activitatea lui, de Dr. Petru Șpan. Sibiu. Tiparul tipografiei archidieceșane 1903 Preț 50 flieri.

ULTIME ȘTIRI.

Khuen-Héderváry deputat al Temișoarei.

Clubul din Temișoara al partidului guvernamental a decis că la locul rămas vacant prin demisionarea baronului Fejérváry va candida — și desigur va și alege — pe primul-ministru Khuen-Héderváry.

Starea Burilor.

Londra, 3 Iulie. Burii au ținut ieri în Pretoria adunare sub președinția lui Botha. În vorbirea ce a ținut, generalul a zis că Burii să nu pună pedecă, ci să ajute guvernului când vorba e de reforme bune. S'a adus însă o mișciune în care Burii protestează ca să se aducă în Transvaal lucrători din Asia, nici să fie supuși țeara la plățirea a 55 milioane cheltueli de război. Nu le place Burilor nici sistemul de educație și instrucție ce vrea să introducă guvernul englez.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barciannu.

KOHIN JÓZSEF

P. T. Public!

1021 1-10

Prăvălia mea de tinichele mi-am arănat o în palatul nou al bisericii Minorităților unde am magazine cu mezzanin și suterane; aranjament nou, modern, având ori ce obiect aparținător branșei acesteia; calitate excelentă, invenții noi.

Atelierul în Batthyány utca 32, casa proprie. Telefon 321 (Primesc aici și elevi.) Dulapuri pentru ghiață, la casă și pentru cârciumari și măcelari; moderne și invențiile cele mai recente; cu ghiață puțină recește excelent. Primesc aranjarea de apaducte și băi la casă, atât în loc, cât și în provincie.

Primesc și execut tot felul de ornamente și lucrări de tinichea, acoperișuri, mansarde ornamentate, ferestre pe acoperișuri și acoperișuri de turnuri.

tinichigiu de lux și clădiri, aranjează canalizare și apaduct.
Arad, Andrassy-tér 13. — Telefon Nr. 333.
La șase expoziții a luat premiul I. La Paris, în 1883 distins cu stipendiu al statului.

Magazin pentru vase de bucatărie.

Depozit de ciasornice și giuvaericeale.

GILLER ROBERT

— ciasornicar și giuvaergiu. —
Arad, Andrassy-tér 4. (Hot. Nándor)

Pentru reparaturi de ciasornice primesc garanția pe 2 ani. 979 8-25

Depozit de ciasornice și giuvaericeale.

Depozit de ciasornice și giuvaericeale.

Saci

Sfori pentru înșirat tutunul (duhan.)

Pânze (pentru uscat grâul.)

Ulei de uns mașine.

— Fabricație proprie. —

1020 1-8

Frînghii necesare economiei, frînghii de câneță și de per de cal, calitatea cea mai bună, cu preț convenabil se poate căpăta la

Prăvălia de articole Ardeleni și de Bácska

Reich B. Károly Arad, Andrassy-tér Nr. 6

Fiul și Soțul

Telefon în oraș și comitat Nr. 115.

Efinătate ne mai pomenită!!!

Din cauza apropierei sezonului de toamnă în

Bazarul dela teatru

toate obiectele se capătă cu prețuri foarte reduse. Din catalog estragem numai următoarele:

Pentru bărbați.

Cămașă albă	dela —73 cr.
Cămașă cu îndoituri	—97
Cămași de mătase	120
Ismene	—43
Ismene cu nasturi	—55
Galere	—10
Manșete	—17
Cravate de mătase	—12
Cămeși de saten	—60
Cămeși de oxford	—40
Cămeși de culcat	—57
Ciorapi	—05
Ciorapi brodați	—15

Corsetari	1 —
Mănuși	—70
Mănuși de ață	—14
Brăuri	—25
Ghete de pânză	—69

Pentru copii.

Ciorapi	dela —04 cr.
Ciorapi brodați	—13
Haine întregi	—80
Cămeși întărite	—75
Galere	—10
Manșete	—13
Cravate	—10
Batiste	—04
Bretele	—15
Coruri	—50
Ghete de pânză cu talpă de piele	—50

Pentru dame.

Cămeși	dela —45 cr.
Cămeși colorate	—53
Șurte	—18

■ Ciorapi americani pentru dame cu 25 cr. ■

Tomai acum au sosit 300 duzine de batiste fine (batist) duzina 170 cr.

Despărțământ special pentru obiecte de lăuc și joc în porțelana cu 7 și 15 cr. Jucării pentru copii foarte efine. Geante 80 cr.; geante cu armonica 250 cr.; albumuri pentru 100 de ilustrate 40 cr.; tăcuțe de piață 25 cr.; bastoane, tabachiere și portofoliuri, perii de păr, haine și dinți, cuțite și furciște de oțel 15 cr.; săpunuri, parfumuri, bretele pentru bărbați, cadre de tablouri, tavane de lemn, monograme de mătase 1 1/2 cr. și altele multe. Pânză de ciară 60 cr. metrul. Mingea de gumă 7 cr. etc., etc.

986 7-10

REICH EL.

Bazar de concurență dela teatru vis-à-vis cu monumentul din piața Libertății.

Cel mai ieftin izvor de cumpărare în articlii de fer.

Telefon 386.

Telefon 386.

Frații Berta

— prăvălie de ferării și instrumente —

ARAD, Andrassy-tér 3.

Recomandă stropitoare de peronospora, sistem nou, Non plus ultra, garanție de 10 ani, cu 34 coroane. Toți cumpărătorii sunt rugați în interesul propriu, ca înainte de a cumpăra stropitoare de alt sistem să vină să vază sistemul nostru și să se convingă, că sistemul „Non plus ultra“ e neîntrecut.

„Non plus ultra“

„Non plus ultra“

946 10-12

Mare deposit în articlii de fer, instrumente, ferării de pat, articlii de culină, cuptoare, articlii de economie, puști, revolve, patroane, cumpene decimale, telegraf de odaie (cu instalare) etc. etc.

➡ Prețuri moderate. ⬅

Marfa de prima calitate.